

NHÂN VẬT KÌ ẢO TRONG TÁC PHẨM “CON NHÂN MÃ Ở TRONG VƯỜN” CỦA MOACYR SCLiar

Phạm Thị Vân Huyền

Trường Đại học Khoa học - ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Sử dụng phương pháp liên ngành và phương pháp thi pháp học để nghiên cứu thủ pháp kì ảo được Moacyr Scliar sử dụng trong “Con nhân mã ở trong vườn”, bài viết góp phần làm rõ hai kiểu nhân vật kì ảo của tác phẩm: nhân vật có ngoại hình kì quái và nhân vật có hành động kì quặc. Đây là một trong những thể nghiệm mới của nhà văn Brazil khiến những nhân vật hiện lên không quá xa lạ mà được giải thiêng, trở nên rất gần gũi; qua đó, nhà văn lột tả một thế giới hiện thực đậm chất huyền ảo, đa diện và vô cùng phức tạp của cuộc sống thực tại. Kết quả nghiên cứu của bài viết không chỉ góp phần khẳng định tài năng, phong cách của Moacyr Scliar, khẳng định một hướng đi đúng đắn trong nghiên cứu về văn học kì ảo mà còn phục vụ thiết thực cho việc học tập và giảng dạy văn học Mỹ La tinh nói chung, văn học Brazil nói riêng.

Từ khóa: Moacyr Scliar; “Con nhân mã ở trong vườn”; tiểu thuyết; nhân vật; kì ảo.

Ngày nhận bài: 13/12/2019; Ngày hoàn thiện: 10/05/2020; Ngày đăng: 12/05/2020

FANTASTIC CHARACTER IN THE NOLE “THE CENTAUR IN THE GARDEN” BY MOACYR SCLiar

Phạm Thị Vân Huyền

TNU - University of Science

ABSTRACT

Using interdisciplinary method and method of legal study in order to studying the fantastic trick by Moacyr Scliar in “The centaur in the garden”, the article contributes to clarify two types of fantastic characters of the work: characters have monstrous outward and extremely odd actions. This is one of the new experiences of the Brazilian writer that makes the characters appear not too strange but demolished, becomes very close; from that, the writer described the real world, but still has the mystery, polyhedron and complication of the present life. The result of the article's research not only contributes to asserting the talent as well as style of Moacyr Scliar, confirming a right direction in studying the fantasy literature but also practically serves for learning and teaching Latin American literature in general and Brazilian literature in particular.

Keywords: Moacyr Scliar; “The centaur in the garden”; novel; character; fantastic.

Received: 13/12/2019; Revised: 10/05/2020; Published: 12/05/2020

1. Mở đầu

Châu Mỹ luôn được biết là một châu lục mới, có khả năng nhanh nhạy nắm bắt các vấn đề của thời cuộc, đi sau về trước trên mọi phương diện. Văn học châu Mỹ cũng nằm trong sự vận động chung đó. Tuy nhiên, nhắc đến châu Mỹ, trong suy nghĩ của nhiều độc giả luôn có mối tương quan bất định đến văn học Bắc Mỹ với các tác giả đã nổi danh như J. London, E. Hemingway, M. Twain, O. Henry... mà quên rằng văn học Mỹ Latinh cũng là một điểm đến thú vị cho những ai muốn khám phá và học hỏi. Nền văn học này như một chiếc hộp Pandora bí ẩn, quy tụ rất nhiều mảng sắc màu, bao gồm ít nhất 22 nước trong khu vực từ Trung Mỹ đến Nam Mỹ.

Moacyr Scliar (1937-2011) là nhà văn của Brazil hùng vĩ luôn trần trụi về bản sắc Do Thái và đặc biệt là người Do Thái ở Brazil. Moacyr Scliar được giới thiệu ở Việt Nam với tác phẩm “Con nhân mã ở trong vườn”. Cuốn tiểu thuyết được National Yiddish Book Center bình chọn là một trong “100 tác phẩm lớn nhất của văn học Do Thái hiện đại” và đã đến Việt Nam sau khi đã chu du qua 49 nước trên thế giới. Tác phẩm là sự hội tụ của các yếu tố mới và cổ điển, sự giao thoa của văn hóa hiện đại và văn hóa bản địa. Sức sống và giá trị lớn lao của tác phẩm không chỉ ở sự phản ánh một cách trung thực về cuộc sống và con người mà còn ẩn chứa trong đó sự diệu kỳ về một thế giới không tưởng. Tuy nhiên, tác phẩm vẫn chưa nhận được sự quan tâm thích đáng của giới nghiên cứu, phê bình. Các bài viết về “Con nhân mã ở trong vườn” mới chỉ dừng lại ở những bài giới thiệu khái quát.

“Con nhân mã ở trong vườn” là câu chuyện về Guedali Tartakowsky, một con nhân mã được sinh ra trong một gia đình Do Thái di cư từ Nga. Con nhân mã không còn là con vật thần thoại từ thuở các vị thần trên đỉnh Olympus mà là con nhân mã của thời hiện đại, một sinh thể con người với một hình hài không phải con người. Trong con nhân mã tồn tại những khao khát xóa bỏ hình thức

thuộc về bản chất của mình để hòa đồng vào môi trường xung quanh, để rồi thất vọng và lại ước mơ trở về hình hài mà mình đã cố công xóa bỏ. Trên hành trình tìm kiếm bản thể đó, nhân mã đã gặp không ít người như mình, những con người mang dị hình của những nhân vật huyền thoại và cả những con người dị hình ngay trong tâm hồn và hành động. Thông qua thế giới nhân vật kì ảo này, Moacyr Scliar đã phản ánh tình trạng khó khăn của riêng người Do Thái nhập cư, và cũng là tình thế nhân sinh của những con người hiện đại - muốn hòa nhập vào cộng đồng nhưng cộng đồng chối bỏ sự hòa đồng với cái bất đồng.

Yếu tố kì ảo là một thủ pháp nghệ thuật đặc sắc. Nó được xây dựng dựa trên những yếu tố khác lạ, phi thường, độc đáo... Nó có mặt trong văn học dân gian, văn học viết qua các thời đại. Theo nhà nghiên cứu Phùng Văn Tửu: “Kì ảo trong tiếng Việt là một từ Hán Việt, kì là lạ lùng, ảo là không có thật, không thể bắt gặp trên thế gian này, nói chung là những yếu tố siêu nhiên, nếu ta hiểu siêu nhiên là những gì không tồn tại trên đời” [1, tr. 47]. Tác giả Phùng Hữu Hải thì nhấn mạnh: “Yếu tố kì ảo là sản phẩm của trí tưởng tượng” và “phải có tác dụng tạo ra hiệu ứng hoang mang cho những người nào đối diện với nó” [2]. PGS.TS Lê Huy Bắc lại đưa ra một đề xuất: thay khái niệm văn học kì ảo bằng khái niệm văn học huyền ảo, trong đó, văn học kì ảo chỉ là một trong ba giai đoạn của văn học huyền ảo: “Thế giới của văn học huyền ảo là thế giới của trí tưởng tượng, nơi sự khác lạ, hoang đường, thần diệu luôn ngự trị. Có lúc nó giúp người đọc bình tâm, tự tại; có lúc nó lại khiến họ hoang mang, khiếp đảm và có lúc khiến họ hoài nghi, bối rối” [3, tr. 37].

“Con nhân mã ở trong vườn” của Moacyr Scliar là sự thể hiện yếu tố kì ảo từ thế giới nhân vật, không gian, thời gian cho đến hệ thống biểu tượng, môtip của truyện. Yếu tố kì ảo là chính phương tiện hữu hiệu để nhà văn bộc lộ quan niệm, tư tưởng của mình về đời sống, con người; đồng thời đem đến cho người

đọc những cảm xúc đầy khác lạ: hồi hộp có, lo lắng có và có cả những phân vân, do dự giữa sự giải thích một cách hợp lý và sự giải thích một cách siêu nhiên về những điều lạ lùng diễn ra trong truyện.

2. Nội dung

Qua khảo sát thể giới nhân vật trong tác phẩm “Con nhân mã ở trong vườn”, chúng tôi chia ra làm hai dạng chính là: nhân vật có ngoại hình kì quặc và nhân vật có hành động kì quái. Những nhân vật này xuất hiện khá nhiều trong tác phẩm, góp phần tô đậm bức tranh kì ảo, tạo ra một thế giới bí ẩn, khiến độc giả không khỏi hồi hộp theo dõi và khám phá.

2.1. Nhân vật có ngoại hình kỳ quặc

Nhân vật có ngoại hình kỳ quặc đầu tiên phải kể đến đó là Guedali - nhân vật chính của tác phẩm. Guedali sinh ra trong gia đình bình thường nhưng lại mang hình dạng không bình thường. Sự không bình thường ấy diễn ra ngay từ khi mẹ của anh mang thai. “Đó là một kỳ thai ghen khó khăn; bà nôn ọe suốt ngày và hầu như không thể đi lại được vì bụng rất to và nặng. Có lẽ tôi sẽ đẻ sinh bốn hoặc sinh năm mất thôi, bà thường rên rầm vậy. Lại thêm những ảo giác làm phiền: bà thường nghe thấy tiếng xao xác của những cặp cánh khổng lồ ngay trên nóc nhà” [4, tr. 40]. Từ sự thai nghén đó đã sinh ra một “một đứa bé hồng hào, khỏe mạnh, đang khóc và động đậy hai bàn tay nhỏ xíu, một đứa bé bình thường từ thắt lưng trở lên. Từ thắt lưng trở xuống là lông ngựa. Những bàn chân của một con ngựa, những bộ móng ngựa. Một cái đuôi ngựa dầm nước ối. Từ thắt lưng trở xuống tôi là một con ngựa” [4, tr. 28-29]. Nếu như điều này xảy ra trong thần thoại hay cổ tích thì đó là một sự nhiệm màu của phép thuật nào đó, nhưng đây lại là cuộc sống hiện thực, vì vậy gia đình Tartakowsky đã đặt ra rất nhiều câu hỏi và lí do cho việc này. Thậm chí họ cho rằng đó là sự trừng phạt của Chúa trời dành cho gia đình vì bố của Guedali đã làm việc trong ngày nghỉ. Tất cả những gì Guedali nhận được là sự kinh ngạc và đáng sợ.

Guedali lớn lên, cái phần “ngựa của cơ thể phát triển nhanh hơn phần người” [4, tr. 59] với “hai cặp chân có móng ngựa đã chạy nhông nhông, mang trên nó một thân hình còn chưa đủ sức đứng thẳng lên” [4, tr. 59]. Nhưng khao khát làm một con người trong anh không vì thế mà dễ dàng bị dập tắt.

Nhân mã Guedali là một dạng sinh thể đặc biệt, biết đâu đó trên thế giới này còn tồn tại những con người như thế, họ đang lẫn trốn hoặc cũng đã tìm cách trở thành người như Guedali.

Nhân vật nhân mã sống giữa hiện thực đời thường và có khát khao vô cùng mãnh liệt được hòa nhập với cuộc sống con người. Quá trình Guedali tìm cho mình một chỗ đứng trong xã hội loài người cũng nói lên sự phức tạp và khó khăn của cuộc sống bởi xã hội loài người đâu dễ chấp nhận một thứ nằm ngoài nó và khác nó. Quá mệt mỏi, hơn bao giờ hết, Guedali lại khao khát được tự do chạy trên đồng cỏ và trở về thời thơ ấu không vướng bận bất cứ thứ gì trong hình hài của một nhân mã thực thụ.

Sống đôi cùng nhân mã Guedali là nhân mã Tita. Hai con nhân mã gặp nhau, nhận ra sự giống nhau về hình dáng bên ngoài thậm chí giống đến tuyệt đối “tôi nhận ra nàng là đồng loại; nàng cũng nhận ra tôi là đồng loại. Chúng tôi đều cùng một chủng, thậm chí da nàng còn hơi giống da tôi, đều có màu hạt dẻ” [4, tr. 153]. Nhưng cuộc đời của Tita không may mắn như Guedali. Người đuổi giết cô không ai khác chính là cha ruột cô - ông Zeca Fagundes - một người tính tình kì quái với sở thích “Ngựa. Ngựa và đàn bà (...) Tất cả họ sống chung trong một gian phòng rộng có mái vòm dưới tầng hầm của lâu đài” [4, tr. 157] và mẹ cô - “một người đàn bà Indian âm thầm và không được lão ưa chuộng tí nào. Sự có mặt của bà trong hậu cung của lão là cả một bí ẩn” [4, tr. 160]. Sự sinh ra của Tita cũng là một sự bí mật “nửa đêm, bà đi vào phòng tắm. Ở đó, ngồi xồm trong tư thế cổ truyền của đàn bà Indian khi sinh nở, bà rên rĩ rặn” [4, tr. 160]. Người đàn bà ấy không có được

sự mình mãi sau khi sinh nở, bà trở nên điên khùng và chết không lâu sau đó. Những người đàn bà sống trong gian bí mật đã nuôi dưỡng con nhân mã cái với sự hỗ trợ của người vợ chính thức của lão Dona Cotinha. Con nhân mã cái lớn lên cũng như Guedali trong sự bí mật và phải lần trốn nhưng lại rất thông minh và ham học hỏi. Guedali và Tita gặp nhau, như hai mảnh ghép đã tìm lại được với nhau. Mọi chuyện có thể đã rất ổn thỏa khi hai con nhân mã ấy sống trong ngôi nhà với những bà mẹ nhân từ, với những đêm sóng đôi trên cánh đồng cỏ, được phi nước đại với nhau... nếu như khát vọng của một nửa kia, một nửa của người phụ nữ không cháy mãi trong Tita. Tita luôn bị dẫn dắt bởi những câu hỏi: “Tại sao chúng ta không thể cưới nhau và sống ở thành phố? Tại sao em không được đến siêu thị như tất cả những người phụ nữ khác? Tại sao em không thể đi mua rau quả, pho mát, trứng, khăn trải bàn, những thứ như thế? Tại sao em không thể gặp mặt những người trong gia đình anh và ăn trưa với họ vào những ngày chủ nhật? Tại sao anh không cho phép em có con?” [4, tr. 175]. Và rồi, Tita đã tìm thấy tên ông bác sỹ Morocco trên một tờ tạp chí. Nhân mã cái lập tức nghĩ rằng chính ông sẽ là người giúp cô và Guedali hiện thực hóa giấc mơ của mình.

Hành trình của hai con nhân mã đến với thế giới của con người thật vô cùng gian nan. Ngay cả khi trở thành một con người thực sự, Tita và Guedali vẫn luôn phải lo sợ việc mình bị phát hiện trước đây là một nhân mã.

Với nỗ lực không ngừng, nhân mã đã hòa nhập thực sự vào thế giới con người. Họ có những người bạn là con người như Paulo, Bela, Julio... nhưng không ai có thể tin họ đã từng là nhân mã. Khi những đôi móng ngựa - dấu vết nhân mã còn sót lại rụng đi đó là lúc nhân mã biến thành người hoàn toàn thì cũng là lúc tiếng gọi của bản nguyên lại thôi thúc họ hơn bao giờ hết.

Hai nhân vật chính là điểm tựa của cả tác phẩm, được Moacyr Scliar xây dựng vừa như

sự thật ở đời lại vừa như hư ảo thoát hiện ra từ trong thần thoại. Bên cạnh họ còn có rất nhiều những nhân vật có những nét kỳ ảo, dị thường khác. Đó là nhân sư Lolah, người đàn bà “chỉ có mỗi cái đầu và cặp vú là của người” [4, tr. 354]. Nàng không sinh ra từ con người “mà từ một con sư tử cái” [4, tr. 362]. Nàng được vị bác sỹ Morocco nuôi. Bác sỹ yêu con nhân sư của mình bằng một thứ tình cảm yêu thương nhưng không dám lại gần. Đó còn là con nhân mã trẻ - bạn tình của Tita. Cuộc đời của con nhân mã trẻ này cũng tương tự như Guedali, được sinh ra trong gia đình bình thường từ cuộc sinh nở thiếu thốn. Nhưng khác với Guedali ở chỗ: tự thân anh ta không muốn trở thành một con người, không có động lực trở thành con người. Vì vậy anh ta đến với gia đình Guedali để mong tìm kiếm một động lực, một sự can đảm để trở thành người và anh ta đã gặp Tita. Lúc này Tita và Guedali đã bắt đầu cuộc sống của một con người với những đứa con và bạn bè xung quanh. Tita gặp con nhân mã trẻ tuổi mà không hề sợ hãi, cô còn “thì thào chuyện trò hàng tiếng đồng hồ, kể chuyện mình cho nhau nghe. Trước khi chia tay, nàng tặng hân một cái hôn. Chỉ là một cái hôn thân mật trên má, nhưng đó là tình yêu. Nàng đã phải lòng chàng nhân mã trẻ tuổi” [4, tr. 331]. Phải chăng Tita đã nhìn thấy những hình ảnh của mình, của Guedali trong con nhân mã trẻ tuổi. Nhưng thật bất hạnh, khi bị mọi người phát hiện ra có sự xuất hiện của một sinh vật lạ trong nhà, con nhân mã trẻ tuổi ấy đã bị bắn chết ngay lập tức, mà trong cái chết ấy có sự tiếp tay của cựu nhân mã Guedali, như một sự chối bỏ quá khứ.

Hình ảnh những con nhân mã, con nhân sư với hình dáng kỳ quái không xa lạ nhưng khi thần thoại trở thành hiện thực thì người ta không thể chấp nhận được nó. Vậy là Moacyr Scliar đã để cho nhân vật của mình khắc khoải đi tìm bản ngã, kiếm tìm để rồi tự vùi lấp nó. Nhà văn đã gửi vào tác phẩm của mình một thông điệp đầy ý nghĩa: Đã là con người, ai cũng có khiếm khuyết. Khiếm điểm

ấy đôi khi được xã hội chấp nhận, đôi khi không. Nhưng bản thân mỗi người lại chẳng thể lựa chọn cho mình một số phận. Vậy nên, thay vì cứ cố gắng rũ bỏ, sẽ tốt hơn rất nhiều nếu mỗi người biết chấp nhận và sống tích cực cùng bản ngã khiếm khuyết ấy.

2.2. Nhân vật có hành động kì quái

Hệ thống nhân vật trong tác phẩm “Con nhân mã ở trong vườn” tuy không nhiều song mỗi nhân vật đều mang những đặc điểm hết sức riêng biệt. Những nhân vật có hành động kì quái này luôn thực hiện những hành vi hoặc hành động mang tính khác biệt. Tất cả đều có vai trò thúc đẩy tiến trình của câu chuyện hoặc tạo ra điều kì diệu nằm ngay trong bản thân câu chuyện đó.

Moacyr Scliar là một bác sĩ. Trong hầu hết tác phẩm của ông, ta đều thấy thấp thoáng hình ảnh của một vị bác sĩ, một nhân vật có vai trò như là nhân tố không thể thiếu cho sự phát triển tình tiết truyện. “Con nhân mã ở trong vườn” cũng xuất hiện một bác sĩ như thế. Ông bác sĩ không tên, chỉ biết ông là một vị bác sĩ ở Morocco. Trong miêu tả của tác giả, ngoại hình nhân vật khá đặc biệt “không gây được mấy tin cậy: một người nhỏ bé, da nâu, không thể đoán tuổi và quần áo đom đóm, có mái tóc chải rất kỹ lật hết về phía sau. Ông đeo kính râm, móng tay mài giữa cẩn thận, và phảng phất một nụ cười giấu cợt trên cặp môi dày” [4, tr. 185]. Nhà của bác sĩ nuôi những con thú dị hình, dị vật, vì vậy, khi nhìn thấy Guedali, ông không hề ngạc nhiên mà còn cảm thấy thú vị.

Bác sĩ Morocco dám làm cả những việc mà không phải bác sĩ nào cũng dám làm, đó là biến nhân mã thành người, biến một nhân vật huyền thoại thành một con người sống ngay giữa đời thường.

Thế giới tồn tại những điều kì lạ, lạ là ông đã thành công trong việc biến con nhân mã Guedali thành người và không chỉ một lần, hành động biến sinh vật lạ thành người còn diễn ra với cả Tita – vợ của Guedali. Sự kì quái trong hành động của bác sĩ khiến ông

giống như ông tiên có phép thuật trong truyện cổ tích, song cùng với đó cổ tích ngay lập tức bị giải thiêng bởi yếu tố đời thực, đó là khát vọng của con người - khát vọng có thật nhiều tiền tồn tại bên cạnh ước mơ biến điều không thể thành có thể.

Moacyr Scliar để cho nhân vật bác sĩ Morocco song hành cùng cuộc đời của Guedali. Bác sĩ giúp Guedali che giấu sự thật, che giấu dấu vết sót lại của nhân mã trên cơ thể người bằng đôi ủng đặc biệt. Đôi ủng mất ông lại gửi đôi ủng mới cho vợ chồng Guedali. Rồi khi Guedali muốn trở về cuộc sống của nhân mã, được chạy bằng bốn chân trên cánh đồng cỏ rộng mênh mông thì ông bác sĩ cũng đồng ý giúp anh. Cuộc đời, sự nghiệp của ông chỉ chấm dứt khi sinh vật huyền thoại nhân sư xé toạc thân con ngựa, phá vỡ cuộc phẫu thuật biến Guedali trở lại làm nhân mã.

Để tạo nên tính chất kì ảo trong hành động của bác sĩ, Moacyr Scliar đã luôn để nhân vật của mình thực hiện những cuộc phẫu thuật trong đêm tối. Chính màn đêm là chất xúc tác cho những điều không thể thành có thể, là khoảng thời gian diễn ra nhiều điều lạ lùng nhất. Cuộc phẫu thuật cho Guedali diễn ra trong một màn đêm tối, lúc mà Guedali không còn cảm thấy gì và chỉ mơ thấy con ngựa có cánh đang bay rất xa mình. Phẫu thuật cho Tita cũng trong một màn đêm dày đặc. Có lẽ màn đêm là nơi thăng hoa cho mọi thành công và cũng chính là nơi che dấu tốt nhất cho những điều kì lạ.

Nhân vật bác sĩ Morocco làm cho câu chuyện hấp dẫn bởi phần ảo hóa những chi tiết có thực. Ngoài ra cũng cần kể tới pháp sự Peri - người bạn mà Guedali đã gặp trong quá khứ trong một cuộc gặp gỡ lạ lẫm và hết sức đột ngột: “Cuộc chạm trán thỉnh linh làm cả hai chúng tôi đứng sững lại. Vừa ngạc nhiên vừa nghi ngại, chúng tôi ngó nhau chăm chú” [4, tr. 70]. Trong ấn tượng ban đầu, Guedali nhận thấy con người ấy “trần truồng, màu đồng đỏ, tay cầm cung tên của một người đi săn” [4, tr. 70]. Người bạn bé nhỏ đã không đến gần con

nhân mã nhưng cũng không tỏ ra sợ hãi mà chỉ mỉm cười và đưa cho Guedali mũi tên rồi “quay lưng biến mất vào rừng” [4, tr. 71]. Từ đó, cậu bé biến mất, sự biến mất như không còn để lại dấu vết.

Nhân vật pháp sư này trở nên kì ảo bởi hành động và sở thích kì lạ của anh ta. Peri không hề tâm thần, anh ta tỉnh táo hơn ai hết và ý thức được hành động của mình. Anh thích ngủ ở chuồng bò vì “thích những con bò cái hơn” [4, tr. 395]. Đặc biệt hơn nữa vào ban đêm, thường là những đêm trăng tròn, anh ta lặp đi lặp lại hành động “hai tay giơ lên cao, miệng hát một điệu hát lạ lùng” [4, tr. 395]. Hành trang mà anh chàng Peri mang theo cũng cực kì quái dị “có chiếc đầu lâu đã bạc phếch của thầy Joaquim” [4, tr. 395] và những vật dụng như “nhiều loại chạc cây dùng để tìm mạch nước ngầm, những cái vỏ ốc sên khổng lồ, và những quả cầu pha lê kích cỡ khác nhau” [4, tr. 395]. Đáng chú ý nhất là “mấy mẫu vật nhồi bông hoặc ướp thuốc gì đó của vài con vật kỳ lạ: một con cừu hai đầu, một con dê sáu sừng, một con rết khổng lồ, một con cá ngựa có mười hai chân bé xíu” [4, tr. 395].

Sự thay đổi về ngoại hình của Guedali khiến cho cuộc gặp gỡ sau này giữa Peri và Guedali trở nên ngỡ ngàng. Có thể chính cậu bé Peri năm xưa đã thôi thúc khát vọng thành người của nhân mã lớn dần lên, và cũng có thể chính anh chàng Peri ấy lại là một nhân tố khiến cho con người Guedali muốn tìm về bản năng của mình, muốn là một nhân mã thực thụ.

3. Kết luận

Yếu tố kì ảo đóng góp một phần không nhỏ vào sự thành công chung của “Con nhân mã ở trong vườn”. Nghiên cứu yếu tố kì ảo được Moacyr Scliar sử dụng trong tác phẩm chính là sự tìm về với cội nguồn của văn học dân gian và chứng tích của sự giao lưu văn hóa, văn học, từ đó thấy được phong cách sáng tác

của nhà văn nói riêng, của văn học hiện thực huyền ảo Mỹ Latinh thế kỷ XX nói chung, cũng như sự ảnh hưởng của văn học phương Tây, văn học Bắc Mỹ và sự hội tụ của văn hóa bản địa vào trong tác phẩm.

Mỗi nhân vật trong tác phẩm *Con nhân mã ở trong vườn* của Moacyr Scliar đều ẩn chứa trong bản thân sự kỳ bí về nguồn gốc xuất thân, số phận, hoặc trong chính hành động. Những nhân vật ấy tồn tại trong không gian và thời gian mang tính huyền ảo được mở ra ở các chiều kích khác nhau như của những đồng cỏ rộng lớn hay của thế giới nội tâm con người sâu thẳm trong những khoảng thời gian chập chờn của màn đêm. Chính những yếu tố đó đã góp phần tạo dựng lên một bức tranh tuy được viền giát bởi cái kì ảo nhưng thực chất sinh động và chân thực như chính những gì đang diễn ra trong cuộc sống thực tại. Nói như Trịnh Lữ - người dịch tác phẩm này: “Sau khi đã gập sách lại, đặt nó lên giá, tôi bắt đầu thấy vấn vương, mỗi lúc mỗi sâu xa, với những ý tưởng mà cảm xúc mà câu chuyện ấy đã mang đến cho mình. Tôi thấy mình cũng giống như Guedali. Nhân vật chính trong truyện, suốt đời thèm được mọi người chấp nhận, cố hết sức để có được điều đó, để khi có rồi lại điên cuồng nhớ tiếc con người thật của mình”.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1]. V. T. Phung, “Innovations in Fantastic Literature in the twentieth century,” (In Vietnamese), *Journal of Literary Studies*, vol. 5, p. 47, May 2006.
- [2]. H. H. Phung, “The fantastic element in modern Vietnamese short stories since 1975” (In Vietnamese), posted on Junly 19, 2006. [Online]. Available: <https://vnexpress.net/giai-tri/yeu-to-ky-ao-trong-truyen-ngan-vn-hien-dai-tu-sau-19751974126.html>. [Accessed November 13, 2019].
- [3]. H. B. Le, “The fantastic and Illusory Literature,” (In Vietnamese), *Journal of Literary Studies*, vol. 8, p.37, August 2006.
- [4]. M. Scliar, *The centaur in the garden*, Literature Publishing House, Hanoi, 2005.